

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Commissie Bestuur, Organisatie en Dienstverlening (BOD)		Datum bespreking: 10 november 2021 15.30-18.00 uur Plaats: Digitaal via MS Teams Opgesteld door: Mw. M. Brouwer (Vi.a.Vi Office Management)
<u>Aanwezigen leden:</u> - Dhr. J.L. van Oeveren (voorzitter) - Dhr. J.J. Bakker (VVD) - Dhr. H. van Dijk (Waternatuurlijk) - Dhr. E. Stolk (PvdA) - Dhr. A. van Geest (AWP) - Dhr. J.P. de Vries (A&B) - Dhr. J.J. Démoed (CDA) - Dhr. R.A. Roorda (CU-SGP) - Dhr. R.F. Schols (50PLUS) - Mw. J.M. Stoop (Natuurterreinen) - Mw. D. Corbey (Fractie Waterdemocraten) - Dhr. R.A.M. van der Sande (dijkgraaf) - Dhr. G.H.. von Faber (hoogheemraad) - Dhr. M. Kastelein (hoogheemraad) - Dhr. J.B. Knapp (hoogheemraad) - Dhr. J.J.J. Langeslag (hoogheemraad), - Mw. T.O. Fierens (hoogheemraad) <u>Afwezige leden:</u> Dhr. W.H.B. van Dunné (PvdA), dhr. P.F. Meijer (A&B), dhr. M.J.H. Mooren (Mooi Agrarisch) & dhr. J.A. Stenfert Kroese (PvdD). <u>Overige aanwezigen:</u> Mw. M. Middendorp (SAD), E.M. Voogd (secretaris Cie-BOD), Patrick Pieters (RKC – agendapunt 6.a) & Anneke van der Meij (RKC – agendapunt 6.a), Mw. M. de Mooij.		
VERSLAG		ACTIE
1.	OPENING EN VASTSTELLING AGENDA De <u>voorzitter</u> opent de digitale vergadering en heet de aanwezigen welkom. Er zijn berichten van verhindering ontvangen van de heer Van Dunné (PvdA) die wordt vervangen door de heer Stolk, de heer Meijer (A&B) die wordt vervangen door de heer De Vries en de heer Stenfert Kroese (PvdD). De voorzitter herinnert de commissieleden aan het verzoek eerder deze week om in voorbereiding op agendapunt 6.a. Prioritering Rekenkamercommissie een ‘top 3’ door te geven aan mevrouw Voogd. Mocht dit nog niet gedaan zijn dan is er voorkeur om dit nu alsnog te doen, zodat de bespreking meer inhoudelijk kan plaatsvinden. Tenslotte vraagt de voorzitter de uitdrukkelijke aandacht voor enkele vertrouwelijke bijlagen waar inhoudelijk niet over gesproken wordt in het openbaar. Dit betreft specifiek agendapunt 5.c. (Kredieten bij MJP 2022-2025 en programmabegroting 2022) en 5.e. (Overdracht uitstroomopeningen Lijkermolens). Mocht dit inhoudelijk aandacht behoeven dan ontvangt de voorzitter graag van tevoren een seintje, zodat de opname gestopt kan worden. Voorts wordt tijdens agendapunt 5.g. (Deeltijdfactor bezoldiging) het voorzitterschap overgenomen door de heer De Vries.	

VERSLAG		ACTIE
	De heer <u>Démoed</u> maakt melding van het feit dat hij niet aan de vergadering deelneemt gedurende agendapunt 5.e. (Overdracht uitstroomopeningen Lijkermolens) vanwege zijn positie binnen het bestuur van de Nederlandse molenstichting. De voorzitter stelt vast dat hiervan kennis wordt genomen. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.	
2.	MEDEDELINGEN De <u>voorzitter</u> stelt vast dat er geen mededelingen zijn.	
3.	SPREEKRECHT Er wordt geen gebruik gemaakt van het spreekrecht.	
4.	NOTULEN COMMISSIEVERGADERING BOD d.d. 15 SEPTEMBER 2021 / TOEZEGGINGENLIJST <u>Tekstueel:</u> De <u>voorzitter</u> maakt melding van het feit dat de heer Van Dijk per e-mail opmerkingen heeft gemaakt over het verslag. Hij stelt voor deze opmerkingen niet te behandelen in de veronderstelling dat de opmerkingen verwerkt zullen worden. Het verslag wordt met inachtneming van de verwerking van de opmerkingen van de heer Van Dijk vastgesteld. <u>Toezeggingenlijst:</u> De <u>voorzitter</u> merkt op dat slechts één toezegging wordt vermeld aan 50PLUS, die inmiddels is afgehandeld. Mevrouw <u>Corbey</u> wil de dijkgraaf herinneren aan de toezegging inzake handhaving die in een andere commissie is gedaan. Zij acht het van belang om de toezegging hier op de toezeggingenlijst te vermelden en dit onderwerp in deze commissie te agenderen. De <u>dijkgraaf</u> antwoordt dat deze toezegging is toegevoegd aan de VV-toezeggingenlijst. Hij stelt voor het onderwerp handhaving in het voorjaar te agenderen tijdens de gebruikelijke evaluatie, zodat de meest actuele stand van zaken kan worden meegenomen. Dat dit in deze commissie wordt besproken is evident, omdat deze commissie het juiste gremium is. Mevrouw <u>Corbey</u> stemt in met dit voorstel.	
5.	VV-BESLUITVORMINGSNOTA'S	
5.a.	<i>Najaarsburap 2021</i> De <u>voorzitter</u> leidt het onderwerp in door specifiek te wijzen op bespreking van de onderwerpen die in deze commissie thuishoren. De heer <u>Roorda</u> heeft een tekstuele en tegelijkertijd behoorlijk inhoudelijke opmerking. In de bijlage van de besluitnota waarin de begrotingswijzigingen naar kosten- en opbrengstensoorten van de programma's is opgenomen, zijn de bedragen in de tabel geïnterpreteerd en bij twee tabellen staan bedragen 'x 1000 miljoen' wat inhoudt dat het gaat om miljarden. Hij vraagt de portefeuillehouder om een toelichting. Mogelijk gaat het hier om een typefout. De heer <u>Bakker</u> dankt voor de uitstekende burap waarin hij veel positieve geluiden leest. Hij vraagt aandacht voor één onderwerp en wil hier een vraag aan verbinden. Dat betreft het onderwerp veiligheid. Niet alleen ICT-veiligheid maar ook de fysieke veiligheid. Omwille van recente berichten, onder andere over de Mediamarkt, is verder investeren in ICT noodzakelijk en het Hoogheemraadschap van Rijnland besteedt hier aandacht aan. De recente gebeurtenissen in de maatschappij zijn aanleiding om extra te kijken naar de vraag of alles gedaan wordt wat nodig is en of het veiligheidsbewustzijn onder medewerkers voldoende aandacht heeft. Hij noemt hiertoe als voorbeeld het uitwisselen van sleutels.	

VERSLAG	ACTIE
De heer <u>Schols</u> ziet weinig veranderingen ten opzichte van de midterm review en dankt voor de burap. Hij heeft een gewetensvraag met betrekking tot de voortgang van de energietransitie. Door toepassing van windenergie, dat in de planning is opgenomen, en ook de plaatsing van zonnepanelen is het een feit dat door het wegvallen van centrales waar normaal stroom vandaan wordt gehaald opgeschakeld moet worden. Bij het opschakelen wordt, volgens onderzoekers, het verbruik van energie en brandstof verdrievoudigd. De vraag is of hier geen sprake is van 'rijk rekenen' en of de portefeuillehouder zich dat realiseert? De <u>voorzitter</u> merkt op dat dit onderwerp niet thuishoort in deze commissie en besproken dient te worden in de commissie WW. De heer <u>Schols</u> vraagt waarom het onderwerp dan hier geagendeerd is. De <u>voorzitter</u> memoreert hetgeen hij aangegeven heeft in de introductie, namelijk dat onderwerpen besproken worden die raken aan bestuur, organisatie en dienstverlening. Mevrouw <u>Corbey</u> voegt hieraan toe dat het onderwerp energie uitgebreid is besproken in de vorige commissie. Wat relevant is voor BOD is de analyse van stijgende energieprijzen. Daarnaast zijn de personeelslasten gunstiger dan oorspronkelijk verwacht. Is er sprake van meer inhuur van personeel? Hoe moet deze ontwikkeling worden gezien? De heer <u>Kastelein</u> antwoordt de heer Roorda die hij heeft leren kennen als een scherp lezer. Dat blijkt nodig want het klopt niet wat er staat. Het is slordig en hij zal een Nota van Wijziging voorbereiden waarin de correcte teksten worden opgenomen alsmede de correcte bedragen tussen haakjes. Mevrouw <u>Fierens</u> dankt voor de vragen. De heer Bakker stelt een interessante vraag over de veiligheid van onder andere ICT. Zij licht toe dat op dit moment een inhaalslag wordt gemaakt. Het onderwerp is al vaker aan de orde geweest en het is de ambitie om in 2022 op te schalen naar veiligheidsniveau 4 hetgeen ook de afspraak is met de Unie van Waterschappen en alle stakeholders. Daartoe zijn extra investeringen nodig alsmede de opschaling van personeel om zodoende de achterstanden in de ICT in te halen en er processen op te zetten. Hierbij is ook de bewustwording van personeel van belang, van zowel fysieke als ICT-veiligheid. Fysieke veiligheid is zeer belangrijk. Hierbij gaat het ook over de assets in een afvalwaterzuiveringsinstallatie waar met een druk op de knop de deur kan worden opgezet. De beveiliging moet beter en zit daarom ook in het voorgestelde programma. Dat houdt tevens in dat hiertoe kredieten zijn opgenomen in de kredietaanvraag. Evenwel is het niet alleen kommer en kwel; ook de concurrentie met andere waterschappen moet worden geëvenaard. De heer Aleid Wolfsen is inmiddels bijna dagelijks in het nieuws. Rapporten die verschijnen over het onderwerp veiligheid worden besproken in het ICT-team en wijze lessen worden hieruit gehaald en waar mogelijk geïmplementeerd in de plannen van aanpak. De heer <u>Knapp</u> merkt desgevraagd op dat er geen sprake is van extra inhuur van personeel. De heer <u>Schols</u> merkt op dat zijn vraag niet is beantwoord. De <u>voorzitter</u> vraagt naar de verbinding in zijn vraag met deze commissie. De heer <u>Schols</u> noemt de energietransitie. De <u>voorzitter</u> herhaalt zijn eerdere opmerking dat dit is besproken in de commissie WW. De heer <u>Schols</u> specificeert zijn vraag, die ook raakt aan de eenheidsprijs en het verbruik. Dan gaat het hem vooral over bestedingen. De <u>voorzitter</u> wijst nogmaals op de bespreking van onderwerpen in de vergaderingen die daarbij horen.	

	VERSLAG	ACTIE
	De heer <u>Schols</u> antwoordt te willen spreken over energietransitie en bijbehorende kosten. Mevrouw <u>Fierens</u> noemt het budget dat bestemd is voor energietransitie en het verbruik en de besparing. Het gaat om plussen en minnen. Om het een ‘BOD-randje’ te geven wijst zij op de kredietvoorstellen waarin een nieuw gebouwenbeheersysteem is opgenomen dat gunstig zal gaan inwerken op de energierekening evenals het aanpakken van een verbeterd ventilatiesysteem en de werking van de lamellen. In ieder geval is er geen sprake van rijk rekenen. <i>Tweede termijn</i> De heer <u>Bakker</u> dankt mevrouw Fierens voor de beantwoording. Hij heeft kennisgenomen van een serieus programma dat veiligheidsissues moet aanpakken en nieuwe ontwikkelingen die besproken worden in het ICT-team. Evenwel adviseert hij het oog naar buiten te houden. Hij vraagt of de conclusie terecht is dat recente ontwikkelingen geen directe aanleiding zijn voor wijzigingen op het voorgenomen programma in 2022. Zijn tweede vraag is of het interessant is om de VV op de hoogte te stellen van de bevindingen over ICT. Mevrouw <u>Fierens</u> wijst erop dat ontwikkelingen nooit stilstaan. Aanpassingen zijn altijd nodig en niets gaat zo snel als ICT-ontwikkelingen en de soms moeizaam geleerde lessen daarvan. Inmiddels worden ook bij het Hoogheemraadschap aanpassingen gedaan, waar dit kan. Mevr. Fierens is voornemens de digitale transitie naar de VV te brengen. Zij vindt het prettig om nu al in gesprek te gaan over dit onderwerp en kaders en handige sturingselementen te bespreken. Zij zou graag overeenstemming bereiken bij de start van deze nieuwe periode zodat iedereen op de hoogte is wat gedaan wordt en moet worden. Dit is wat haar betreft een toezegging. De <u>voorzitter</u> stelt vast dat deze toezegging opgenomen wordt in de toezeggingenlijst. Hij bemerkt draagvlak voor agendering in de VV. En aangezien er geen verdere opmerkingen zijn wordt de burap als hamerstuk doorgeleid naar de VV.	
5.b.	<i>MJP 2022-2025 en Programmabegroting 2022</i> De heer <u>Stolk</u> refereert aan risiconummer 4 in de besluitnota aangaande capaciteit. Het is een breed probleem in de samenleving hoe aan personeel te komen. Reden voor zijn voorstel is om een nadere analyse te doen. Zijn vraag is vooral hoe hiermee wordt omgegaan en hoe resultaat kan worden bereikt omdat capaciteit cruciaal is. Op pagina 5 wordt een mooi overzicht getoond en het voorstel om 12,3 miljoen euro te onttrekken voor 2023 valt hem op. Zijn vraag is vooral waar dit bedrag vandaan komt. Het bedrag is opvallend hoog en wat betekent dit voor de reservepositie in zijn totaliteit? Tenslotte heeft hij complimenten voor het duidelijke stuk en de verwerking van de midterm review in deze programmabegroting. Mevrouw <u>Stoop</u> acht het opvallend dat 24 miljoen euro extra wordt geïnvesteerd naast bezuinigingen. 2,5 miljoen euro wordt begroot voor de herinrichting van het gebouw – in verband met Covid-19 – en 7 miljoen euro is nodig voor ventilatie. Zij meent dat 2,5 miljoen euro voor het gebouw buitenproportioneel veel is. De heer <u>De Vries</u> herkent zich in de meerjarenplanning waarvoor hij complimenten heeft. Op pagina 38 merkt hij op dat geëxperimenteerd wordt met andere dan de traditionele arrangementen. Hij vraagt naar de governance hiervan en de relatie met traditionele oplossingen. De heer <u>Bakker</u> is positief over de meerjarenplanning en de programmabegroting 2022. Eerder gemaakte afspraken en plannen zijn uitstekend verwerkt. Hij sluit zich aan bij de vraag van de heer De Vries waar het gaat om de arrangementen. Zijn fractie vindt dit een weerbarstig onderwerp; jarenlang is de agenda geweest dat van buiten naar binnen gewerkt werd en samenwerking werd gezocht. De fractie meent dat hierover nadere discussie noodzakelijk is. Hij verzoekt om reactie van de portefeuillehouder. Voorts een kleinigheid of kritiekpunt van zijn kant. Er worden 10 speerpunten genoemd en bij deze speerpunten wordt de categorie van werkzaamheden genoemd. Die categorie mag wat hem betreft	

VERSLAG	ACTIE
duidelijker worden weergegeven; de lezer wordt er nu niet veel wijzer van. Dit is een suggestie voor de volgende ronde. Mevrouw <u>Corbey</u> wil zich aansluiten bij de vraag van mevrouw Stoop over de herinrichting van het kantoor. Zij begrijpt dat ventilatie noodzakelijk is voor de veiligheid en de gezondheid van personeel. Het gaat wat haar betreft om een groot bedrag, zelfs ter grootte van een halve PACAS-installatie, en zij vraagt of dit nodig is. Voorts wil zij de opkomst bij de aanstaande verkiezingen vergroten en de vraag is of hiertoe campagnes geagendeerd staan. Zij acht het goed dat het Hoogheemraadschap van Rijnland in de aanloop naar de verkiezingen een serie debatten organiseert, zodat ook duidelijk wordt dat er iets te kiezen valt. Actuele onderwerpen zoals bodemdaling en de stijging van de zeespiegel dragen daaraan bij. Het gaat dan om verschillen van inzicht in de waterwereld, waardoor het voor de kiezer nuttig wordt om te gaan stemmen. De heer <u>Van Dijk</u> dankt voor de heldere en duidelijke stukken. Hij wil enkele punten aanstippen in deze bijdrage. Wat hem betreft is klimaatbestendigheid en een water robuuste samenleving portefeuille-overstijgend. Zijn idee is om dit volgend jaar verder uit te diepen en daarbij de vraag te beantwoorden wat er aan eigen middelen wordt begroot. Dit moet stevig worden aangepakt wat betreft doelstellingen en samenwerking waarover al veel gesproken is. De implementatie van de omgevingswet gaat voortvarend. Vorig jaar is al eens gesproken over de waterschapsverordening in de portefeuillehoudersvergadering. Hij stelt voor om de waterschapsverordening en de maatregelen die genomen kunnen worden in de toekomst te bespreken. Tenslotte de verkoop van vastgoed dat mooi is om te gebruiken maar geen structureel karakter heeft. De exploitatiekosten komen steeds terug. Bij terugkerende zaken die langdurig zullen terugkomen is zo'n incidentele baat niet handig om mee te nemen. Ten aanzien van investeringen en het 'BOD-randje' daaraan merkt hij op dat een derde van de investeringen naar 2 grote projecten gaat. Indien deze 2 projecten fout lopen dan knelt dit en zijn vraag is hoe wordt omgegaan met risicomanagement. Deze projecten leiden ertoe dat andere investeringen moeten worden gelaten. De heer <u>Démoed</u> wil beginnen met aansluiting bij de anderen betreffende de complimenten over de inzichtelijke stukken die de VV helpen in hun rol en het groeien daarin. Hij heeft enkele aandachtspunten zoals het risicomanagement. Dat is een grote opgave en het is van enorme importantie naast regelgeving en de procedures om daar zorgvuldig mee om te gaan. Hij vindt dit echt een thema in deze begroting dat vraag om aandacht; hoe is de zorg geborgd om afwegingen hieromtrent goed bij het bestuur te laten landen. Het tweede aspect bij de begroting en de midterm review rond lasten en schuldenreductie is de schulden niet door te schuiven naar komende generaties. In de komende jaren moeten inwoners en bedrijven niet de rekening betalen. De heer <u>Kastelein</u> reageert op de vraag van de heer Stolk over capaciteit. De tekst leek op die van vorig jaar, maar is wel specifiek gemaakt omdat vanuit de directie aandacht wordt gevraagd voor grote projecten en hier een analyse van te maken. Het is prima om in de burap te rapporteren over de stand van zaken, de nadere analyse en de bevindingen rondom capaciteit. Op pagina 5 wordt een onttrekking aan de reserve van 12,3 miljoen euro vermeld. Hij verwijst de commissie ook naar pagina 47 waarin het verloop van de reserves over de afgelopen jaren wordt weergegeven. De bestemmingsreserve vertoont het meest grillige patroon, met name voortkomend uit de baggerreserve. Lopen de reserves leeg? Nee. Pagina 58 toont de reserves over deze periode en laat ook zien dat in 2025 nog 16.5 miljoen euro gereserveerd is. De complimenten over de stukken brengt hij graag over aan de werkorganisatie. De heer <u>De Vries</u> vraagt naar de nieuwe samenwerkingsparagraaf op pagina 38. Programma's zijn uitgediept op thema's en daarbij is de samenwerking binnen WBP6 en de Blauwe Lens belangrijk. Het projectteam zal het vervolg uitwerken en weergeven in het voorjaar in de VV. Wat betreft samenwerking en het instrumentarium daarvoor zal worden gekeken in hoeverre instrumenten het maximale doen. Samen met hoogheemraad Knapp wordt gewerkt aan resultaten die hieruit moeten voortvloeien.	

VERSLAG	ACTIE
De heer Bakker vraagt naar de speerpunten en of deze voldoende worden beschreven. Doelstelling is geweest om kort en krachtig de inhoud te beschrijven. Het beknopter weergeven van highlights wordt hiermee beoogd. Een deel van de werkzaamheden binnen de speerpunten is immers terug te vinden in de samenwerkingsparagrafen en de afweging hoeveel tekst nodig is. Het document telt nu al 85 pagina's en gepoogd is het geheel overzichtelijk te houden. De heer Bakker reageert dat hij de beknoptheid lovenswaardig vindt. Wat hem betreft wordt echter niet voldoende duidelijk wat het hoogheemraadschap gaat doen. Er zijn relatief veel opmerkingen over plannen en overleg, maar is het voor de argeloze lezer inzichtelijk wat er nu feitelijk gebeurt? Hij zou willen vragen hierover nog eens na te denken wat betreft de MJP en de programmabegroting voor 2023. Met de nadere toelichting is het de heer <u>Kastelein</u> helder. Soms kan verwezen worden naar het programma, soms naar de paragraaf en hij zal kijken waar dit beter kan. In antwoord op de verkopen van vastgoed in relatie tot een meer structurele financieringsbron antwoordt hij dat een deel komt uit retributies en een ander deel fluctueert. Vastgoed valt onder het fluctuerend deel, maar dit wordt niet buiten de begroting gehouden. Het is zijn droom om een begroting te hebben zonder dergelijke aspecten, maar dat is nu nog niet mogelijk. Het MJP kent een uitgebreide risicoparagraaf (pagina's 48-51) waarin aandacht is voor de risico-elementen en een afweging. In de komende jaren zijn 2 grote projecten toonaangevend en deze zullen binnen de denktank in zijn team aan de orde komen. De heer <u>Knapp</u> constateert dat de vraag aangaande zijn portefeuille reeds is beantwoord. Mevrouw <u>Fierens</u> dankt voor de vragen en opmerkingen die betrokkenheid tonen. Allereerst wil zij reageren op de aanpassingen aan het gebouw en of dit noodzakelijk is. Sinds 2000 heeft geen onderhoud plaatsgevonden en inmiddels wordt aangelopen tegen een aantal factoren die heftig om onderhoud vragen. Ventilatie is daar een voorbeeld van. In het kader van Covid-19 is dit heel belangrijk. Daarnaast is er brandveiligheid. Maar ook zonwering en de 1300 lamellen. Doordat sommige buitenplaten eraf gevallen zijn, vraagt ook dit onderhoud. Naast onderhoud is er de wens of misschien wel de noodzaak om het pand in te richten om hybride te werken. Daar hoort ook ICT bij. Kortom: er moeten investeringen worden gedaan. De VV-zaal kent problemen met de geluidsinstallatie en dankzij het gebruik ervan door de gemeente Leiden kan nu gebruik gemaakt worden van hun geluidsapparatuur. Het opschalen naar fatsoenlijk hybride werken is daarnaast nodig voor het samenwerken in teams. De ventilatie van de keukens is steeds uitgesteld. Is een volgorde nodig binnen deze werkzaamheden is de vraag. Het opgestelde scenario is zo sober mogelijk. Dat neemt niet weg dat sprake is van achterstallig onderhoud. Er wordt nu een kanteling gemaakt door het opzetten van regulier vervangingsonderhoud om niet iedere 15 jaar verrast te worden met dergelijke kosten. Zij wijst op de vertrouwelijke bijlage waarin een toelichting op de kosten is opgenomen. Dat neemt niet weg dat zij graag de commissie tegemoet zou willen komen; de pandemie en het daarmee gepaard gaande hybride gebruik laten dat echter niet toe. De <u>dijkgraaf</u> vult de heer Kastelein aan wat betreft de paragraaf samenwerking (pagina 38). Juist door te experimenteren met vormen en inhoud is het hoogheemraadschap in staat een andere rol te vervullen binnen het ruimtelijk domein. Dat zal te allen tijde binnen de kaders van het hoogheemraadschap zijn. Maar hier betreft het een inhoudelijk andere invulling met gebruikmaking van innovatieve technieken, in lijn met de vigerende regelgeving. Mevrouw Corbey vraagt naar het organiseren van debatten met inhoudelijke onderwerpen in aanloop naar de verkiezingen. Hij meent dat debatten en de organisatie daarvan belegd is bij de politieke partijen. Waar het gaat om inhoudelijke debatten zou het gek zijn als hij dit niet zou willen. Ook met de Unie van Waterschappen wordt gezien of dit een plek kan hebben. In het komend voorjaar zal een plan de campagne worden gepresenteerd rondom de verkiezingen. De heer <u>Van Dijk</u> memoreert zijn concrete vraag of er een planning is voor de waterschapsverordening en een termijn waarop deze behandeld kan worden.	

VERSLAG	ACTIE
De heer <u>Kastelein</u> antwoordt dat dit op de agenda staat en stelt voor om de vraag schriftelijk te beantwoorden. De heer <u>Van Dijk</u> stemt in met schriftelijke beantwoording van zijn vraag. <i>Tweede termijn</i> De heer <u>De Vries</u> hoort de heer Kastelein zeggen dat nagedacht wordt over het werken met taskforce experimenten, structuren en beslismodellen. Hij vraagt de heer Kastelein hiermee enige vaart te maken en te bespreken in de commissie, bijvoorbeeld in april zodat dit onderwerp niet te lang blijft liggen en over de zomer heen wordt geschoven. De governance hierbij interesseert hem alsmede de relatie met beslissingen op andere fronten en andere partijen. Hoe verhoudt zich de governance met het recht en de bevoegdheid van de VV? De heer <u>Kastelein</u> kan hierover nog niets meedelen. Het traject is pas onlangs gestart en zal nog in het college moeten worden besproken. Hij hoopt op korte termijn meer helderheid te kunnen verschaffen. De <u>voorzitter</u> vraagt de heer Kastelein of dit als toezegging mag worden genoteerd. De heer <u>Kastelein</u> vindt dit een prima voorstel. De <u>voorzitter</u> besluit de beraadslagingen en stelt vast dat dit onderwerp kan worden geagendeerd in de VV van 24 november a.s.	
5.c. <i>Kredieten bij MJP 2022-2025 en Programmabegroting 2022</i> De <u>voorzitter</u> wijst de leden op de vertrouwelijke bijlage waarover niet in het openbaar geacht wordt te spreken. De mogelijkheid is er wel maar dan ontvangt hij graag een signaal, zodat de uitzending kan worden gestopt. De heer <u>Bakker</u> heeft een algemene vraag aan de portefeuillehouder die aansluit op een eerder gestelde vraag aangaande de MJP over de verbouwing en het onderhoud aan het gebouw. Hij signaleerde bij 2 leden van de VV verbazing en hij wil zich daarbij aansluiten. Ondanks het vertrouwen dat hij heeft in de begrotingscapaciteit van het Hoogheemraadschap zijn voorstellen ontvangen die ondanks onderbouwing geen alternatieven beschrijven. Er is weinig ruimte voor zijn voorstel vanwege eerder genomen besluiten en de gebondenheid aan vele regels. Dan nog ziet hij graag dat het college overweegt om in een volgende ronde een keuzemogelijkheid en de impact van de keuze te presenteren. Kortom: hij ziet graag meerdere opties terug in de grotere kredietvoorstellen. De heer <u>Kastelein</u> acht de vraag helder en herinnert eraan dat dit verzoek eerder aan de orde is geweest. Opties leiden doorgaans tot meer debat. Het college maakt een afweging dat resulteert in 1 oplossing. Hij wil de vraag van de heer Bakker mee terugnemen naar het college omdat dit hen allen betreft. De heer <u>Stolk</u> meent dat dit ook een zeker personeelsbeslag legt op de uitwerking van de kredieten en dit voorstel daarmee een stijging van personeelskosten betekent. Hij is voorstander van het maken van een goede raming. Mevrouw <u>Corbey</u> steunt het pleidooi van de heer Bakker. Wat haar betreft hoeft niet ieder kredietvoorstel meerdere opties maar nu is er altijd sprake van slechts 1 optie. Zij vindt dat jammer. Met name in het geval er sprake is van grote projecten is het best goed om meerdere opties aan te geven. De toelichting van mevrouw Fierens maakte haar wel duidelijk dat dit voor het gebouw niet meer kan. Maar zij vindt aandacht hiervoor wel belangrijk. De heer <u>Roorda</u> wil opmerken dat een kredietvoorstel een punt achter de zin is. Verschillende scenario's en het gesprek of de discussie daarover wordt afgerond in een kredietaanvraag. De bijlagen bij de MJP	

	VERSLAG	ACTIE
	zijn wat hem betreft de punten achter de eerder gehouden discussie. Reden waarom hij pleit voor het voeren van discussie die afgerond wordt door middel van een kredietaanvraag. De heer <u>Stolk</u> sluit zich hierbij aan. De heer <u>Kastelein</u> antwoordt dat de heer Roorda gelijk heeft waar het gaat over grotere kredieten, die beleidsmatig gevoelig liggen. In het geval er sprake is van niet of minder gevoelige projecten, niet te groot en alle kennis aanwezig is, kan direct de begroting worden afgetikt. Hij begrijpt evenwel dat dit anders ligt bij grote projecten waar iets meer varianten mogelijk zijn. De heer <u>Roorda</u> herinnert aan de afspraak die hierover gemaakt is. De <u>voorzitter</u> vraagt of dit onderwerp kan worden geagendeerd in de VV. Hij begrijpt dat de heer Kastelein de suggestie van de heer Bakker mee terug wil nemen naar het college. Dan zal behandeling plaatsvinden een volgende VV. Daarbij noteert hij de toezegging dat dit op enig moment terugkomt na de behandeling van de begroting. De heer <u>Kastelein</u> meent dat het college wordt uitgedaagd om bij grotere projecten na te denken over alternatieven. In geval het kleine projecten betreft is er minder reden om alternatieven te presenteren. De heer <u>Bakker</u> zou het jammer vinden wanneer de suggestie de nek om wordt gedraaid door de heer Roorda die refereert aan eerder gemaakte afspraken. Zijn idee is om te bespreken wat er te kiezen valt. Hij heeft soms het idee of gevoel dat het misschien ook anders had gekund en als er geen ruimte is voor discussie dan zou hij het jammer vinden. Reden waarom hij het niet van tafel wil schuiven. De heer <u>Stolk</u> stelt voor deze discussie op een ander moment te voeren. Op dit moment beoordelen we kredietvoorstellen waar door de commissie om gevraagd is. Dit kan eenvoudigweg bij de begroting worden vastgesteld zodat dit niet apart hoeft te gebeuren. Hij is het eens met opties maar dan gaat het wat hem betreft meer over ramingen. Dat is volgens hem ook het punt dat de heer Roorda wilde maken. Duidelijk is dat hij het punt niet van tafel wil vegen. De <u>voorzitter</u> besluit hiermee de beraadslagingen en stelt vast dat, met inachtneming van de discussie hier gevoerd, dit punt als hamerstuk wordt doorgeleid naar de VV van 24 november.	
5.d.	<i>Belastingverordeningen 2022</i> De heer <u>Bakker</u> meent dat het besluiten over belastingen en ingelanden een pijnlijk proces is. Het voorstel sluit wat hem betreft naadloos aan op eerdere besprekingen en besluiten. Iets anders kan hij niet vaststellen. De heer <u>Van Dijk</u> wil oog houden op de toekomst. Vorig jaar is in december een voorstel door de Unie van Waterschappen gedaan betreffende de herziening van het belastingstelsel. Hiermee zijn andere waterschappen aan de slag gegaan, o.a. met het nemen van klimaatmaatregelen. Is vanuit het hoogheemraadschap ook een overzicht voorhanden? Hij vergelijkt dit met een pensioenregeling; liever beetje bij beetje sparen dan later ineens heel veel. Een ander aspect is het verschil in waardeestijging. Dit is bekend. In hoeverre gaat het Hoogheemraadschap van Rijnland hiermee rekening houden? Hij heeft voorkeur voor geleidelijke stijgingen in plaats van een schokeffect. In dat kader vraagt hij naar de visie op de WOZ-waardeestijging waarover in de stukken een percentage wordt genoemd van 7,5% en de impact hiervan op de opbrengsten. De heer <u>Roorda</u> wil aansluiten bij de laatste opmerkingen van de heer Van Dijk. De WOZ-waarde van particulier eigendom is meer gestegen dan die van bedrijven. Dat houdt in dat in het afgelopen jaar een verschuiving van de lasten heeft plaatsgevonden van bedrijven en agrarische bewoners naar particulieren. Hij heeft geen beeld van de invloed hiervan. Toch wil hij de opmerking maken en het college vragen na te denken of dit een gewenst of een ongewenst effect is en wat hieraan kan worden gedaan.	

VERSLAG	ACTIE
De heer <u>Van Geest</u> heeft de indruk dat het college enigszins geanticipeerd heeft op de stijging van OZB vanwege de correctiefactor die van toepassing lijkt te zijn. Hij leest dat het belastingtotaal gecorrigeerd wordt met 0,8% maar hoort dit graag van de heer Kastelein. Mevrouw <u>Stoop</u> wil ingaan op de opmerking van de heer Van Dijk en vraagt zich af wat wijsheid is. Hogere tarieven zullen een spaarpot voor de toekomst aanleggen. Op dit moment is sprake van een crisis met snel stijgende prijzen. Duidelijk is de taak van waterschappen in klimaatmaatregelen, dat verbaast niemand. Zij las vandaag op twitter dat gemiddeld 9 euro per jaar meer aan waterschapsbelasting moet worden betaald. Dat acht zij geen schokkend bedrag dus er zou ruimte moeten zijn. De heer <u>Kastelein</u> is blij met de opmerking van de heer Bakker dat de voorstellen naadloos aansluiten bij eerder gemaakte afspraken en ook in de VV is besproken. De voorliggende voorstellen passen bij het belastingstelsel. Er is binnen de Unie van Waterschappen discussie gevoerd over vastgestelde voorstellen en over de aanpassing van het belastingstelsel. Dat laatste betreft een wetgevingsproces dat tijd kost. Publicatie in het staatsblad is voorzien voor februari 2024 met vermelding van de inwerkingtreding per 1 januari 2025. Kijkend naar de toekomst lijkt het prematuur nu al een commissie hiervoor samen te stellen. De kosten voor klimaatadaptatie zijn ingeschat en ook behandeld in het MJP; daarin zit een investering die moet worden gedaan. Daarnaast is in het MJP opgenomen hoe wordt omgegaan met tarieven, schulden en sparen. Het percentage (0,8%) dat de heer Van Geest noemt herkent hij niet. De heer <u>Van Geest</u> komt hierop terug. Hij zal de stukken erop naslaan. Hij is van mening dat de ongelofelijke stijging van onroerend goed gecorrigeerd moet worden voor de waterschapsheffing. Hij is geen voorstander geld te innen dat niet strikt noodzakelijk is. Hoewel een buffer prettig is, maar het is wat hem betreft de bedoeling de tarieven in de hand te houden en het liefst te verlagen. Dat gebeurt nu niet en hij zou willen vragen om redelijkheid. De heer <u>Van Dijk</u> zegt dat het correct is wanneer de heer Kastelein stelt dat klimaatadaptatie is opgenomen. Hij sprak echter over meer recente gegevens en scenario's die voor 2023 zijn vastgesteld. Zijn doel is vooruit te zien en dat zou meer moeten gebeuren. Het is niet voor niets dat waterschappen al fors meer willen gaan doen. Zijn vraag omvat dan ook vooral extra maatregelen om een beeld te vormen over de kosten zodat later geen verrassingen op tafel komen. De heer <u>Kastelein</u> antwoordt dat in de gaten wordt gehouden welke ontwikkelingen eraan komen. Indien meer maatregelen nodig zijn, dan wordt dit verwerkt in de financiële documenten en voorstellen. De Unie van Waterschappen heeft vandaag een persbericht doen uitgaan over de gematigde tariefstijging die iets boven het inflatiecijfer ligt en past bij de nu voorliggende tarieven. Tegen de heer Van Geest zegt hij dat de factor voor het opbrengstendeel 1,9% is ten opzichte van de waardeverhoging WOZ, dat inhoudt dat sprake is van een gematigde tariefstijging voor volgend jaar dat past bij het persbericht van de Unie. Mevrouw <u>Corbey</u> haalt de passage aan waar de heer Van Geest aan refereerde; op pagina 44 van het MJP staat dat de WOZ daalt met minus 1,4%. Dat percentage zou kunnen variëren. De heer <u>Van Geest</u> bevestigt dat dit exact de bedoeling van zijn opmerking is. De heer <u>Kastelein</u> licht toe dat het effect van de stijgende WOZ-waarde in het tarief wordt gematigd en aansluit bij de gemiddelde tarieven voor een huishouden. De heer <u>Roorda</u> stelt in aanvulling op de heer Van Dijk dat door de verschillen in WOZ-stijging bedrijven minder bijdragen en bewoners meer bijdragen. Dat kan niet gecorrigeerd worden omdat het belastingstelsel dat niet toelaat.	

	VERSLAG	ACTIE
	De heer <u>Kastelein</u> legt uit dat dit wel toegestaan is zodra het nieuwe belastingstelsel in werking treedt. Daarmee kan in de toekomst gecorrigeerd worden. De heer <u>Van Dijk</u> wil het voorstel mee terugnemen naar zijn fractie om te bespreken of dit in de VV opnieuw ter bespreking moet komen. De <u>voorzitter</u> stelt dat dit de heer Van Dijk vrijstaat en rondt hiermee de discussie af. Het onderwerp wordt als hamerstuk doorgeleid naar de VV.	
5.e.	<i>Overdracht uitstroomopeningen Lijkermolens</i> De <u>voorzitter</u> herinnert de leden eraan dat de heer Démoed geen deel zal nemen aan dit debat zoals hij zelf eerder heeft aangegeven. Hij stelt vast dat de leden geen behoefte hebben aan bespreking van dit onderwerp en het onderwerp wordt doorgeleid naar de besluitenlijst van de VV op 24 november.	
5.f.	<i>Verantwoording fractievergoeding 2020 en voorschot 2022</i> De <u>voorzitter</u> verwelkomt de heer Démoed weer in de vergadering. De heer <u>Bakker</u> heeft het wellicht verkeerd begrepen, maar is het juist dat de berekening in het overzicht en de verrekening van niet uitgeschreven fractievergoedingen nu leidt tot een voorschot voor 2022? Hij verzoekt om een korte toelichting en hij biedt zijn verontschuldiging aan voor zijn vraag. De <u>dijkgraaf</u> zou willen verwijzen naar de beantwoording van technische vragen. De vraag van de heer Bakker lijkt sterk op een van die vragen. De heer <u>Bakker</u> heeft de technische vragen en de beantwoording hiervan niet gelezen. De <u>dijkgraaf</u> stelt dat verrekeningen over 2020 normaliter in 2021 plaats horen te vinden maar inmiddels is dat 10 maanden geleden en het voorstel is om dit nu in 2022 te doen. Hij zal intern benadrukken dat dit binnen 3 maanden moet plaatsvinden. De <u>voorzitter</u> stelt vast dat er verder geen vragen zijn waarmee dit voorstel als hamerstuk wordt doorgeleid naar de VV.	
5.g.	<i>Deeltijdfactor bezoldiging</i> Voorzitter: de heer De Vries. De heer <u>Roorda</u> heeft kennisgenomen van een herverdeling onder de hoogheemraden. Hij vraagt of dit ergens bekend is gemaakt en wat dit inhoudt behalve een wijziging van verdeelsleutels onder de hoogheemraden. De <u>voorzitter</u> verwijst naar het memo aangaande verschuiving van portefeuilles dat een politieke beslissing is geweest. De <u>dijkgraaf</u> wijst op het memo dat tegelijkertijd zowel naar het personeel als naar de VV-leden is verstuurd. Hierin wordt de wijziging aangekondigd per 1 november 2021. Hij heeft begrepen dat dit memo niet bij iedereen geland is en geeft een korte toelichting. Het college stelt de portefeuilles vast en een deel van de waterlijn is overgegaan naar de heer Knapp. ICT is overgegaan naar mevrouw Fierens. Op de zwaarte van deze portefeuilles is een deeltijdfactor toegepast. De <u>voorzitter</u> verzoekt de <u>dijkgraaf</u> het betreffende memo nogmaals toe te sturen. De <u>dijkgraaf</u> stemt hiermee in.	

VERSLAG		ACTIE
	De heer <u>Roorda</u> doet de suggestie om in het besluit te refereren aan de memo zodat deze aan elkaar verknoopt zijn. Dit lijkt de <u>voorzitter</u> een logische suggestie. Hij stelt vast dat er verder geen vragen zijn zodat dit voorstel als hamerstuk naar de VV wordt doorgeleid.	
6.	SCHRIFTELIJKE MEDEDELINGEN	
6.a.	Prioriteren groslijst onderzoeken RKC In aanwezigheid van Patrick Pieters (voorzitter) en Anneke van der Meij (secretaris) Voorzitter: de heer Van Oeveren. De <u>voorzitter</u> heet de heer Pieters als voorzitter van de rekenkamercommissie welkom en naast hem mevrouw Van der Meij als secretaris van deze commissie. De leden is verzocht een 'top 3' door te geven uit de groslijst van onderwerpen. Hij wil daartoe de heer Pieters het woord geven. De heer Pieters licht de opstelling van de groslijst toe. Het gaat om onderwerpen die zijn aangedragen vanuit de rekenkamercommissie zelf, het waterschap en onderwerpen van andere waterschappen. Het is nu de vraag hoe deze te prioriteren en inmiddels is van nagenoeg alle fracties een zogenoemde top 3 ontvangen. De voorkeur ligt nadrukkelijk bij de onderwerpen: 1. Dienstverlening; 2. Toezicht en handhaving; 11. Klimaatmitigatie. Helaas is geen reactie ontvangen van AWP, PvdD, A&B en Mooi Agrarisch. De heer <u>Van Geest</u> stelt vast dat deze prioritering overeenkomt met die van zijn fractie. Eerder vandaag is de constatering gedaan dat zaken niet aankomen, maar kennelijk is het omgekeerde ook het geval. Hij heeft zijn top 3 ingezonden. De heer <u>De Vries</u> stelt dat hij zijn top 3 heeft doorgegeven aan de heer Blijleven als fractievoorzitter van A&B. De heer Blijleven heeft de top 3 toegestuurd aan de secretaris van de rekenkamer en hij heeft de heer Blijleven verzocht dit nogmaals te doen. Mevrouw <u>Corbey</u> acht dit een mooie prioritering. Zij vraagt de heer Pieters wat zijn prioriteit zou zijn, gegeven zijn ervaring met onderzoeken. Wat zou interessant zijn voor de rekenkamercommissie en daarmee voor de VV? De heer <u>Pieters</u> antwoordt dat er behoorlijk wat overeenkomsten zijn met de prioritering van andere waterschappen. Mochten er geen wijzigingen meer komen in deze onderwerpen dan stelt hij dat dit ook de onderwerpen zijn die spelen bij andere waterschappen. In antwoord op de vraag: de rekenkamercommissie zou naar dezelfde onderwerpen gekeken hebben. De <u>voorzitter</u> stelt voor de lijst te completeren met de nakomende top 3 van 4 partijen om daarna schriftelijk terug te laten komen in de VV. Hij stelt een vervolgvraag: er is een vastgestelde top 3 en dan? De heer <u>Pieters</u> licht toe dat de rekenkamercommissie een onafhankelijke commissie is die onderwerpen uitzoekt die voor de organisatie van belang zijn. Wat speelt er in de organisatie? Hij zou goed willen kijken naar het lijstje, de keuze voor onderwerpen willen verwoorden in een jaarplan en ter informatie willen toesturen naar de VV in december. Daarbij zal worden aangegeven waarom welke keuze is gemaakt. De <u>voorzitter</u> acht dit een heldere procedureafspraken. Er is hierover geen besluit nodig. In het nog te ontvangen jaarplan zullen de keuzen worden teruggelezen op basis van de aangedragen onderwerpen.	

VERSLAG		ACTIE
	De heer <u>Van Dijk</u> suggereert een aandachtspunt voor volgend jaar aan de hand van de gehouden heidagen over het werk als VV. In 2014 heeft ook de rekenkamercommissie hiervoor voorstellen gedaan. Het gaat hem om de rol en werkwijze als VV en hoe deze rol kan worden opgepakt. De <u>voorzitter</u> stelt vast dat er geen vragen meer zijn. Hij acht het goed om deze commissie te hebben. Hij dankt de heer Pieters en mevrouw Van der Meij voor de aanwezigheid en wenst hun succes met de opstelling van het jaarplan.	
7.	RONDVRAAG De <u>voorzitter</u> stelt vast dat geen gebruik wordt gemaakt van de rondvraag.	
8.	SLUITING De <u>voorzitter</u> dankt de commissieleden voor hun bijdrage, wenst iedereen een fijne avond en sluit de vergadering om 17.40 uur.	

Vastgesteld,2021

voorzitter,

secretaris,

R.A.M. van der Sande

M. Middendorp